

STUMPF-BENEDEK ANNA

Édesapám emléktáblája alá

Jó tudni, hogy őrzik édesapám emlékét. Nehéz kérdés ez: vajon kinek is feladata őriznie, hol felelősek érte? Hisz az *Itthonatlanul* kötet címe azt is érzékelteti: úgy érezte, sem nem tekintik őt eléggé kárpátaljinak, sem eléggé magyarországinak. Persze, az ő számára ez nem volt kétséges: élete végéig szülőföldje volt a legfontosabb számára.

Lányaként nyilván nincs rálátásom az ifjúkorára, amikor Beregszászon élt. Szubjektív megítélésem szerint katalizátorként működött ő e közegben. Ennek magvát örökölte: „heted-ízigen prédikátorok fiaként”, a Stumpf-anekdóták tanúsága szerint felmenőihöz hasonlóan tartotta mindenk felett valónak a köz érdekét, s mások önzetlen segítségét. Ez az ő esetében közösségépítésben, irodalom-szervezésben csúcsosodott ki. Gyermekeként ezt néha irigységgel vettem tudomásul, hiszen számára a családnál is fontosabb volt, hogy tehessen valamit a határon túli – azaz inneni – magyarság szellemi megmaradásáért, s hogy támogassa barátait pályájukon. Ezt persze felnőttként már megértem, és büszke vagyok rá.

Olykor eljátszom a gondolattal, mivé lett volna ő ezzel a mentalitással, ha itthon maradhat, és nem lehetetlenítik el hivatásának gyakorlásában. Ezt nyilván sosem tudjuk meg, legfeljebb sejtethjük az emlékezésekből. Aktivitása, ötletgazdagsága, humora mellett hatalmas mesterségbeli tudással rendelkezett. A közelmúltban lezajlott költözés során sokezersz könyvhagyatékának minden darabját kézbe vehettem. Az ex librisek és dedikálások fényében kirajzolódni látszik, fiatalon milyen tudatosan készült az irodalmi pályára, és milyen hihetetlen olvasottsággal bírt. Igazmondó kritikusa volt költőtársainak – ez a végigjegyzetelt, Béni mesternek ajánlott kötetekből visszhangzik. Teljességre törekvően gyűjtötte, kutatta Kárpátalja honismeretét – ezen kötetek már részben a

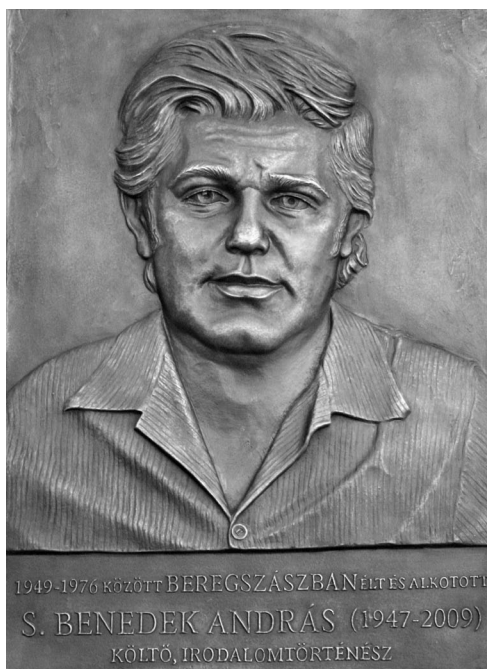
ruszin testvérnép Udvari Istvánról elnevezett könyvtárát gazdagítják, illetve a Mikes Kelemen Program fogadta be őket.

Édesapám, áttelepülése után, a szilencium másfél évtizede alatt sok, az akkori berendezkedés számára veszélyesnek ítélt tudós koponyához hasonlóan könyvtárban dolgozott. Itt minden lehetőséget megragadott, hogy hivatalos feladata, a magyarországi nemzetiségek könyvtári ellátása mellett az anyaországon kívül rekedt magyarokat írott szóval segítse.

A rendszerváltás után már nem számított politikailag inkompattnak, újra írhatott. Hamarosan megbetegedett, amely állapot sajnálatosan korlátozta erejét, de bizonyos értelemben áldás is volt. Egyrészt több figyelmé jutott a családnak. Persze, részben sajátos módon: bennünket is bevont többek között új kezdeményezése, a Kárpátaljai Minerva című periodikum megjelenítésének munkálataiba. Kezdő bölcsészként bizalommal adta kezembe ekkortól ismét születő verseit véleményezésre, versmondóként olykor elkísérhettem író-olvasó

találkozókra. Ez mind életre szóló élményt adott, és e megtisztelő feladatokkal megmutatta számomra a minimális mércét, amelyhez szakmailag, emberileg igazodni szükséges. Másrészt az utókor is sokat köszönhet ezeknek az éveknél: mivel kevésbé aprózódott el az ereje a mindennapokban, így már nem csupán szóban terjeszthette, de papírra is vethette mondanivalóját. Persze, ahogy Vári Fábrián Lászlótól is hallhattuk: sajnós nem mindent, amit szeretett, és amit mi szerettünk volna. Mégis, ez időre tehető művelődéstörténeti könyveinek és versesköteteinek születése, valamint doktorálása is – mely utóbbi egy nagyszabású, közérdeklődésre számot tartó bibliográfiát is magába foglal. E munkái a következő kutatónemzedékek számára táptalajt adhatnak.

Kérem, hogy használják ezt a bázist! Írjanak róla, s főként, építkezzenek belőle, s őrizzék meg továbbra is szellemiségét, hisz a kárpátaljai magyarság megmaradása, művelődésének kibontakoztatása volt éle- te értelme.

Oláh Katalin Kinga: S. Benedek András